

Indflydelse paa Tilblivelsen af dette Raad, som have været af denne Mening; men om den deles af den ærede Minister, veed jeg ikke. Den kunde ialtfald deles af kommende Ministre og kommende Biskopper og vilde da utvivlsomt fremkalde idelige konstitutionelle Brydninger mellem de to Raad, Bispeaadet og Rigsdagen. Ja, selv om man vilde undtage Valg af Præster og Sigt derfra, vilde der dog endnu med Hensyn til Værelse og Gudstjenesten kunne blive adskillige Spørgsmaal, paa hvis Ordning Rigsdagen vistnok paa ingen Maade vilde give Afkald paa enhver Indflydelse. Man tænke f. Ex. paa Kirketugten, hvis Udvidelse jo er stillet i Udsigt.

Men har jeg saaledes den Opfattelse, at dette Bispeaad vil være meget uheldigt i hele sin Virkning i Særdeleshed for selve Kirken, har jeg ganske vist ogsaa den, at den Maade, den ærede Minister har valgt at gennemføre det paa, er i fuldkommen Strid med Grundloven. Her er jo ikke Tale om en blot midlertidig Sammentalbelse af Bisperne til at give den enkelte Minister Raad i et eller andet Anliggende, altsaa om en blot administrativ Ordning, som skal have Gyldighed, saa længe den ærede Minister er ved Roret og vil overholde den; men her er Tale om en bindende, varig Institution, et raadgivende Organ, som føres ind mellem Ministeren og Kongen og Rigsdagen. Jeg ser meget vel, at dette Raad kun skal være raadgivende; men det er jo dog vist, at et saadant Raad vil have en ikke ringe Vægt og Indflydelse paa Sagernes Afgjørelse; det vil lægge et Tryk paa den ellers herskende Frihed, og det saa meget stærkere, som det fremtræder som en samlet Udtalelse af et Flertal eller maaske endog af Alle, fremfor naar det kommer gennem syv eller ni forskjellige Betænkninger, og det er jo ogsaa netop Hensigten, at det skal have forøget Vægt, ved at det fremkommer som en Stemme fra Kirken. I denne Henseende maa vi mindes, hvad Professor Clausen sagde, at en saadan geistlig Repræsentation meget let gribes af en Korporationsaand, saa at Standsinteresser komme til at veie mere end Hensynet til Kirkens almindelige Tarv. Jeg har ogsaa meget vel set, at det ikkun skal være Reglen, at Ministeren skal henbende sig til dette Raad; der kan ske Undtagelser, man kan lade det være; men i saa Fald maa der dog gives bestemte Grunde, hvorfor Ministeren ikke henvender sig til Bispeaadet; det vil naturligvis med Skindhage vaage over, at det ikke bliver forbigaaet. Ligeledes har jeg set, at Ministeren ikke forlanger, at Bispeaadets Betænkning skal afgives over Forslag, der fremkomme her fra Rigsdagen, men kun om

Forslag, han agter at forelægge for den. Men Enhver kan dog sige sig selv, at naar Ministeren er pligtig til at høre det om et Forslag, han forelægger, vil han endnu mere anse sig for forpligtet til at høre det om de Forslag, han ikke finder det nødvendigt at forelægge, men som indbringes i Rigsdagen fra anden Side. Jeg veed ikke, om disse Ting hører til de juridiske Finheder; hvorved man har ment at kunne godtgjøre, at dette Raad skulde være rent administrativt; men jeg tror i hvert Fald ikke, at det vil lykkes. Der er blevet saa Meget tilbage, at man ikke kan negte, at her oprettes et raadgivende kirkeligt Organ, et Led i Ordningen af Kirkens Medvirking ved de forskjellige Lovgivnings-Beslutninger, og at Saadant skulde kunne ske alene ved kongelig Beslutning uden Lov, vilde være temmelig uheldigt. Selv en Mand som Professor Clausen har ogsaa udtalt, at dette nødvendig maatte ske ved Rigsdagens Medvirken. Han siger ved den nævnte Forhandling i Landsthinget, da der var Tale om, at Landemoderne med Biskopperne i Spidsen skulde have en lignende raadgivende Indflydelse: „Jeg mener, at Rigsdagen er berettiget til at forlange, at dette Spørgsmaal skal blive den forelagt, saaledes at ingen Institution skal kunne træde frem og paaberaabe sig Noget af den Art, som man let er tilbøjelig til at indrømme det, der har vidst at skaffe sig faktisk Bestaaen“. Man kunde jo tænke sig, at lignende Raad ogsaa kunde indføres i andre Ørene af Statsstyrelsen. Hvad vilde der efter det givne Exempel være i Veien for, at den ærede Forsvarsminister kunde oprette et Raad af Generaler eller Admiraler, hvis Betænkning skulde indhentes ikke blot af ham, men ogsaa hans Efterfølgere, angaaende Anliggender, der vedrøre Forsvarssagen. Man kunde maaske danne et Raad af Amtmænd angaaende de kommunale Anliggender eller af Grosserer og Industriadrivende angaaende Handel og Industri. Noget Saadant var jo paa Bane for to Aar siden her i Landet i Lighed med, hvad Tilfældet er i andre Lande, men det faldt ikke dengang Kjøbenhavns Handelstand ind, at dette kunde ske undtagen ved Lov. Jeg veed meget vel, at Indenrigsministeren ogsaa dengang mente, det var Noget, der kunde ske administrativt, men jeg erindrer tillige, at det fra den modsatte Side blev gjort gjældende, at dette vilde være aldeles uheldigt, man kunde gaa til hvilket Land i Europa, man vilde, hvor lignende Handelskamre ere oprettede. — allevegne var det slet ved Lov; man nævnte saaledes Østerrig, Sachsen, Bayern osv. Jeg kjender kun eet Exempel paa, at et lignende Raad er